

Høringsnotat

**Forslag til forskrift om praktisk tjeneste
(turnustjeneste) for å få autorisasjon som
fysioterapeut**

Desember 2008

Innholdsfortegnelse

1	Innledning og bakgrunn	3
2	Oversikt over dagens regulering av praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell.....	4
2.1	Helsepersonelloven § 48.....	4
2.2	Kommunehelsetjenesteloven § 6-1.....	4
2.3	Spesialisthelsetjenesteloven § 3-5	5
2.4	Forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell.....	5
2.5	Forskrift om turnusordningen for fysioterapikandidater i kommunehelsetjenesten.....	5
2.6	Forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som lege.	6
2.7	Rundskriv IS-11/2005 Turnustjenesten for fysioterapeuter	6
3	Forslag fra arbeidsgruppen.....	6
3.1	Revidering av veiledningsheftet for turnustjenesten for fysioterapeuter.....	6
3.2	Forskriftsendringer	6
4	Departementets vurdering og forslag til reguleringsmodell.....	7
5	Innholdet i departementets forskriftsforslag	8
5.1	Kapittel 1 - Generelle bestemmelser	9
5.2	Kapittel 2 - Krav til turnustjenesten m.v.	9
5.3	Kapittel 3 – Gjennomføring av praktisk tjeneste, utsettelse og særplass	9
5.4	Kapittel 4 – Godkjenning og valg av turnusplasser m.m.	10
5.5	Kapittel 5 – Turnusstedets plikter.....	10
5.6	Kapittel 6 – Plikter for turnuskandidaten	12
5.7	Kapittel 7 - Øvrige bestemmelser.....	12
6	Økonomiske og administrative konsekvenser	12
7	Merknader til de enkelte bestemmelsene	12
	Forslag til ny forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som fysioterapeut.....	14

1 Innledning og bakgrunn

Dette høringsnotatet omhandler forslag til ny forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som fysioterapeut. Praktisk tjeneste er en pliktig tjeneste som kandidater med bestått eksamen må gjennomføre før de kan få autorisasjon som fysioterapeut. Tjenesten gjennomføres ved å arbeide som fysioterapeut under veiledning, opplæring og supervisjon. Den praktiske tjenesten omtales i det videre stort sett som turnustjeneste.

Høringsnotatet omhandler også forslag til:

- endring i forskrift 21. desember 2000 nr. 1382 om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell, ved at kapitlet som omhandler praktisk tjeneste for fysioterapeutkandidater oppheves
- opphevelse av forskrift 24. juni 1983 nr. 1229 om turnusordningen for fysioterapikandidater i kommunehelsetjenesten
- endring i forskrift 21. desember 2000 nr. 1382 om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell, ved at kapittel 4 om turnustjeneste for jordmødre oppheves. Dette på bakgrunn av at jordmorutdanningen er lagt om og det i den nye utdanningen ikke kreves turnustjeneste
- ny tittel på forskrift 21. desember 2000 nr. 1382 om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell, slik at det i tittelen fremgår at denne nå kun gjelder for ortopediingeniører og kiropraktorer.

Formålet med forslagene er dels å lette tilgjengeligheten til regelverket ved å samle bestemmelsene om praktisk tjeneste for fysioterapeutkandidater i én forskrift, dels å bidra til mer enhetlig praktisering gjennom harmonisering av forskriftene om henholdsvis praktisk tjeneste (turnustjeneste) for fysioterapeuter og for leger. Videre er formålet med forslagene å bidra til å styrke fysioterapeutkandidatenes rettssikkerhet gjennom forskriftsfesting av bestemmelser som i dag kun er nedfelt i Rundskriv IS-11/2005 som omhandler turnustjenesten for fysioterapeuter.

Forslagene har sin bakgrunn i en anbefaling fra en arbeidsgruppe nedsatt av Sosial- og helsedirektoratet (direktoratet endret navn til Helsedirektoratet 1. april 2008) etter oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet. Arbeidsgruppen besto av representanter fra fylkesmennene i Oslo og Akershus, Hordaland og Troms (de tre regionsansvarlige fylkesmennene), Kommunenes Sentralforbund (KS), Arbeidsgiverforeningen NAVO (nå: Specter), Norsk fysioterapeutforbund (NFF), Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAFH) og Sosial- og helsedirektoratet. Hovedpunktene i arbeidsgruppens mandat var å revidere veiledningsheftet om turnustjenesten for fysioterapeuter, komme med forslag til forbedring av turnustjenesten i sin nåværende form, samt foreslå forskriftsendringer. Helsedirektoratet oversendte sine anbefalinger, basert på arbeidsgruppens forslag, i brev av 12. mai 2005 til departementet. Helsedirektoratets anbefalinger ligger til grunn for det foreliggende forslaget. I det foreliggende forslaget er imidlertid forskrift om turnustjeneste for fysioterapeuter foreslått gitt i en egen forskrift. Helsedirektoratet har vært en viktig bidragsyter i prosessen med å utarbeide dette høringsnotatet.

2 Oversikt over dagens regulering av praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell

I det følgende gis det en oversikt og kort omtale av de aktuelle lovbestemmelsene og forskriftene som i dag ligger til grunn for turnustjenesten for de helsepersonellgruppene der det stilles krav om turnustjeneste før innvilgelse av autorisasjon.

Rundskriv IS-11/2005 om turnustjenesten for fysioterapeuter gis også en kort omtale.

Forskriftene som regulerer turnustjeneste for forskjellige grupper helsepersonell er noe ulike. Grovt sett kan man si at forskriftene inneholder to typer regler, alt avhengig av hjemmelsgrunnlaget reglene er gitt i medhold av. Den første kategorien regler er de som knytter seg til turnustjenestens innhold og omfang, herunder hvor lenge turnuskandidaten skal ha praksis på de ulike turnusstedene. Dette er bestemmelser som er hjemlet i helsepersonelloven § 48. Den andre kategorien regler er plikt- og rettighetsbestemmelser i forholdet mellom turnuskandidaten og kommunen/spesialisthelsetjenesten. Disse bestemmelsene fremgår av forskrifter som er hjemlet i kommunehelsetjenesteloven § 6-1 og spesialisthelsetjenesteloven § 3-5.

2.1 Helsepersonelloven § 48

Helsepersonelloven gjelder for alt helsepersonell. Det er derfor ikke fastsatt særskilte bestemmelser om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for forskjellige helsepersonellgrupper i loven. § 48 andre ledd bokstav b) gir imidlertid departementet myndighet til å gi forskrift med nærmere bestemmelser om slik tjeneste.

§ 48 andre ledd lyder:

Rett til autorisasjon etter søknad har den som

- a) har bestått eksamen i vedkommende fag ved norsk universitet, høyskole eller videregående opplæring,
- b) har gjennomført praktisk tjeneste fastsatt i forskrift gitt av departementet
- c) er under 75 år og
- d) ikke er uegnet for yrket.

Helsepersonelloven § 48 andre ledd bokstav b) er benyttet som hjemmelsbestemmelse for forskrift 21. desember nr. 1382 om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell (fysioterapeuter, jordmødre, ortopediingeniører og kiropraktorer) og for forskrift 20. desember 2001 nr. 1549 om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som lege.

2.2 Kommunehelsetjenesteloven § 6-1

Kommunehelsetjenesteloven § 6-1 lyder:

§ 6-1. (Undervisning og praktisk opplæring)

Enhver kommune plikter å medvirke til undervisning og praktisk opplæring av helsepersonell, herunder også videre- og etterutdanning. Departementet kan gi nærmere forskrifter om kommunens medvirkning til undervisning og praktisk opplæring.

Bestemmelsen fastslår en plikt for kommunen til å medvirke i utdanning av helsepersonell, og gir departementet hjemmel til å gi nærmere forskrifter om innholdet i denne plikten. Slike bestemmelser er gitt i forskrift om turnusordningen for fysioterapikandidater i kommunehelsetjenesten, se punkt 2.5 nedenfor og i forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som lege, se punkt 2.6 nedenfor.

2.3 Spesialisthelsetjenesteloven § 3-5

Spesialisthelsetjenesteloven § 3-5 lyder:

§ 3-5. Om deltakelse i undervisning og opplæring

De regionale helseforetakene skal sørge for at behovet for undervisning og opplæring av helsefaglige elever, lærlinger, studenter, turnuskandidater og spesialister dekkes innen helseregionen.

Departementet kan gi forskrifter om plikten til å delta i undervisning og opplæring, herunder om private helseinstitusjoners plikt.

Departementets hjemmel til å gi forskrifter er benyttet til å gi bestemmelser om spesialisthelsetjenestens plikter i forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som lege, jf. punkt 2.6. Når det gjelder turnustjenesten for fysioterapeutkandidater i spesialisthelsetjenesten, er ikke spesialisthelsetjenestens forpliktelser nærmere regulert i forskrift.

2.4 Forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell

Forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell trådte i kraft 1. januar 2001. I forskriften gis det nærmere bestemmelser om bl.a. godkjenning av turnusplass og gjennomføring av turnustjenesten for å utløse rett til autorisasjon som fysioterapeut, jordmor, ortopediingeniør og kiropraktor.

I § 3-6 i forskriften er Helsedirektoratet gitt myndighet til å gi nærmere retningslinjer til utfylling og gjennomføring av forskriftsbestemmelsene. Slike retningslinjer er for fysioterapeutenes del gitt i Rundskriv IS-11/2005 Turnustjenesten for fysioterapeuter.

2.5 Forskrift om turnusordningen for fysioterapikandidater i kommunehelsetjenesten

Forskrift om turnusordningen for fysioterapikandidater i kommunehelsetjenesten er hjemlet i kommunehelsetjenesteloven § 6-1.

Forskriften inneholder bestemmelser som regulerer kommunens plikt til medvirkning i forbindelse med turnusordningen, herunder bl.a. plikt til å ta imot turnuskandidater, plikt til å stille bolig og plikt til dekning av utgifter.

2.6 Forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som lege

Forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som lege trådte i kraft 1. januar 2002. Forskriften er hjemlet i helsepersonelloven § 48 andre ledd, kommunehelsetjenesteloven § 6-1 og spesialisthelsetjenesteloven § 3-5.

I forskriften er det bl.a. gitt bestemmelser om turnustjenestens innhold, påmelding til turnustjenesten, opprettelse og fordeling av turnusplasser, turnusstedets og turnuskandidatens plikter og rettigheter samt om godkjenning av tjenesten.

2.7 Rundskriv IS-11/2005 Turnustjenesten for fysioterapeuter

Rundskrivet avløser veiledningshefte IK-2320 fra Statens helsetilsyn.

Retningslinjer for turnustjenesten er gitt av Sosial- og helsedirektoratet i medhold av § 3-6 i forskrift 21. desember 2000 nr. 1382 om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell.

Retningslinjene er forholdsvis omfattende. Blant de forhold som omtales er særplass, valg av turnusplass, utsettelse av turnustjenesten og krav til faglig innhold. Mange av de forholdene som for turnustjenesten for lege kandidater er regulert i forskrift, fremgår kun av dette rundskrivet når det gjelder fysioterapeutkandidater. Rettigheter og plikter bør fremgå av lov eller forskrift, og det foreliggende forslaget til forskrift om praktisk tjeneste for fysioterapeutkandidater omfatter derfor forslag til rettigheter og plikter som bør gjelde for fysioterapeutkandidater.

3 Forslag fra arbeidsgruppen

3.1 Revidering av veiledningsheftet for turnustjenesten for fysioterapeuter

Ett av punktene i arbeidsgruppens mandat var å revidere veiledningsheftet om turnustjenesten for fysioterapeuter, jf. 2.7 ovenfor. En slik revisjon er gjennomført i Rundskriv IS-11/2005. For å kunne ta rundskrivet i bruk, måtte dagens regelverk legges til grunn for revisjonen. Dette innebærer at rundskrivet, som følge av forslagene i dette høringsnotatet, igjen må justeres dersom forslagene blir vedtatt.

3.2 Forskriftsendringer

Etter arbeidsgruppens vurdering vil det være en fordel med et mest mulig likt regelverk, både mht. forskrifter og retningslinjer når det gjelder turnustjenesten for lege kandidater og fysioterapeutkandidater. I følge arbeidsgruppen vil dette også lette administreringen av turnusordningene samt lette likebehandlingen av turnuskandidater som skal bli leger og fysioterapeuter.

På denne bakgrunn foreslo arbeidsgruppen at forskrift om turnusordningen for fysioterapikandidater i kommunehelsetjenesten oppheves, og at disse bestemmelsene erstattes av nye bestemmelser som tas inn i gjeldende forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell. Arbeidsgruppen foreslo at de nye bestemmelsene gis lik ordlyd som de som finnes i forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som lege.

Helsedirektoratet sluttet seg til arbeidsgruppens vurderinger av behovet for forskriftsendringer.

4 Departementets vurdering og forslag til reguleringsmodell

Departementet deler arbeidsgruppens vurdering av at en mest mulig likelydende regulering av turnustjenesten for leger og fysioterapeuter vil være en fordel. Dette gjelder både mht. administrering av ordningene og ved å bidra til likebehandling av disse to gruppene turnuskandidater som har såpass lik turnustjeneste, ikke minst ved at turnustjenesten skal utføres i både kommune- og spesialisthelsetjenesten.

Departementet har videre vurdert direktoratets forslag om at alle bestemmelsene om turnus for fysioterapeuter tas inn i någjeldende felles forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell, herunder bestemmelser som retter seg mot kommunen eller spesialisthelsetjenesten som pliktsubjekt. På bakgrunn av hensynet til forenkling og tilgjengelighet har departementet imidlertid kommet frem til at det vil være mer hensiktsmessig med en egen forskrift om turnustjeneste for fysioterapeutkandidater.

En forskrift slik arbeidsgruppen har foreslått, vil etter departementets vurdering bli mindre oversiktlig og vanskeligere tilgjengelig for dem som skal benytte den. Det vil blant annet kunne virke forvirrende at forholdet mellom turnuskandidaten og kommunen/spesialisthelsetjenesten er regulert i forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell når det gjelder fysioterapeutkandidater, mens en annen løsning er valgt for legekandidatene. For legekandidatene er all regulering knyttet til turnustjenesten tatt inn i en og samme forskrift; forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som lege.

Etter departementets vurdering skiller behovet for regulering av turnustjeneste for lege- og fysioterapeutkandidater seg fra de øvrige helsepersonellgruppene som det stilles krav om turnustjeneste overfor, ettersom kravene overfor lege- og fysioterapeutkandidatene er mer omfattende og basert på tjeneste både i kommune- og spesialisthelsetjenesten. Det er derfor behov for regulering både av saksbehandlings- og pliktbestemmelser i større omfang for disse to gruppene enn hva som er tilfellet for regulering av turnustjenesten for ortopediingeniører og kiropraktorer. Både kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten har en rekke konkrete plikter knyttet til gjennomføringen av turnustjenesten for lege- og fysioterapeutkandidater generelt, og overfor den enkelte kandidat spesielt. Alle disse forholdene taler for at krav om turnustjeneste for lege- og fysioterapeutkandidater reguleres i egne forskrifter.

Departementet har også sett nærmere på om det kan være hensiktsmessig å regulere lege- og fysioterapeutkandidater i samme forskrift. Det er imidlertid behov for noe ulik regulering på en del punkter, så som at det skal stilles særskilte

krav til hvor i spesialisthelsetjenesten legekandidatene skal ha sin turnustjeneste. Departementet har på denne bakgrunn kommet frem til at det vil være mest oversiktlig å regulere de to gruppene i hver sin forskrift.

Selv om man ved å gi en ny forskrift om turnustjeneste for å få autorisasjon som fysioterapeut, vil man ikke totalt sett få flere forskrifter som regulerer krav til turnustjeneste for helsepersonell enn i dag, fordi forskriften om kommunenes plikter i forhold til fysioterapeutkandidatene kan oppheves. Både fysioterapeutkandidatene og de som på ulike måter er involvert i administreringen av turnusordningen for denne gruppen, vil på denne måten bare ha én forskrift å forholde seg til i stedet for to. Dette gir etter departementets vurdering et mer brukervennlig regelverk enn i dag.

Som en følge av at ny rammeplan for 2-årig jordmorutdanning trådte i kraft fra og med studieåret 2004/2005, vil det ikke lenger være krav om turnustjeneste for jordmødre. Det aktuelle kapitlet i forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell kan derfor oppheves fra det tidspunktet da det ikke er flere jordmorkandidater som skal ha turnustjeneste. Det siste studentkullet på jordmorutdanning etter gammel modell (med krav om turnustjeneste) ble tatt opp i januar 2004. De fleste av disse gjennomførte sin turnustjeneste i 2005. Det bør imidlertid være mulig å gjennomføre turnustjeneste også etter 2005 for dem som av ulike årsaker har måttet ta et opphold i studiet eller har fått utsatt oppstart av turnustjenesten. Det vil derfor være behov for dette kapitlet i forskriften i noe tid fremover. Departementet foreslår at kapitlet som omhandler krav til turnustjeneste for jordmødre oppheves fra det tidspunktet Helsedirektoratet ikke lenger er kjent med at det er kandidater som skal gjennomføre turnustjeneste.

5 Innholdet i departementets forskriftsforslag

Arbeidsgruppen anbefalte ingen endringer av de bestemmelsene i forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell som omhandler fysioterapeutkandidatene, men foretar en gjennomgang og harmonisering av de bestemmelsene som gjelder turnusstedets forpliktelser overfor kandidatene.

Departementet har som nevnt i punkt 2.7 gått noe lengre enn det arbeidsgruppen foreslo ved å foreslå at alle bestemmelser som omhandler krav til turnustjeneste for å få autorisasjon som fysioterapeut samles i en forskrift, herunder også forhold som i dag bare fremgår av retningslinjene i Rundskriv IS -11/2005. Som nevnt innledningsvis er hovedbegrunnelsen for dette at regulering av plikter og rettigheter bør fremgå av lov- eller forskriftsbestemmelser.

Et forslag om én forskrift som regulerer alle sider ved turnustjenesten for fysioterapeutkandidater, innebærer at kapittel 3 (som omhandler fysioterapeuter) i forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell må oppheves, og at bestemmelsene som fremgår av kapittel 3 i all hovedsak videreføres i den nye forskriften.

I det følgende vil de bestemmelsene som foreslås tatt inn i en ny forskrift om turnustjeneste for fysioterapeutkandidater, og som enten tidligere ikke har vært forskriftsbestemmelser eller som foreslås endret i den grad at endringene er noe mer enn justeringer/tekniske endringer, bli omtalt. De fleste forslagene innebærer

ikke realitetsendringer i forhold til gjeldende rett eller praktisering av turnusordningen. Det materielle innholdet i forslaget til ny forskrift vil i praksis være som nå, og forskriftsforslaget er således i all hovedsak av teknisk karakter.

5.1 Kapittel 1 - Generelle bestemmelser

Det foreslås et kapittel 1 med generelle bestemmelser i den nye forskriften. Dette er bestemmelser om formål, virkeområde, definisjoner og krav om lisens. De tre første av disse bestemmelsene har ikke tidligere vært regulert særskilt når det gjelder turnustjeneste for fysioterapeutkandidater. I en egen forskrift er det etter departementets vurdering naturlig å ha noen innledende bestemmelser om forskriftens formål m.m. Dette tilsvarer også det man har i forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som lege.

5.2 Kapittel 2 - Krav til turnustjenesten m.v.

I dette kapitlet er turnustjenestens innhold og godkjenning av turnusplasser foreslått regulert. Dette er bestemmelser som tidligere fremgikk av forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell.

5.3 Kapittel 3 - Gjennomføring av turnustjeneste, utsettelse og særplass

I dette kapitlet foreslås videreført noen bestemmelser som i dag er forskriftsregulert samt noen bestemmelser som i dag fremgår av rundskrivet, jf. henholdsvis forslagene til gjennomføring og utsettelse av turnustjeneste (forskriftsregulert) og forslaget til særplass (fremgår av rundskrivet).

Med ”særplass” menes tildeling av turnusplass på et bestemt sted. Vedkommende som tildeles særplass holdes utenfor den ordinære trekningen av turnusplasser.

Mens legeforskriften § 9 har en egen regulering av vilkår for tildeling av særplass, er dette nedfelt i rundskriv IS-11/2005 punkt 3.6.3 når det gjelder fysioterapeutkandidater. Vilkårene for tildeling av særplass er:

- a. Medisinske indikasjoner kan berettige til særplass etter en vurdering i det enkelte tilfelle.
- b. Enslig forsørger med barn under 12 år kan innvilges særplass hvis turnustjeneste på søknadsstedet er nødvendig for å dra omsorg for barnet/barna.
- c. Kandidater som har mindreårige barn og ektefelle/samboer som avtjener førstegangstjeneste, kan få utføre turnustjenesten samme sted eller i rimelig nærhet som denne.
- d. Kandidater med samisk språk kan få særplass i samisktalende områder av landet.
- e. Andre særlige grunner kan berettige til særplass etter en vurdering i det enkelte tilfelle.

Før vedtakelsen av egen forskrift om turnustjeneste for å få autorisasjon som lege (trådte i kraft 1. januar 2002), var heller ikke særplass forskriftsregulert for turnuslegene. Ved utarbeidelsen av den nye forskriften for legekandidatene, vurderte man at dette er en type bestemmelse som bør fremgå av lov eller forskrift.

5.4 Kapittel 4 – Godkjenning og valg av turnusplasser m.m.

I dette kapitlet er det foreslått bestemmelser om fremskaffelse og godkjenning av turnusplasser, pålegg om å motta turnuskandidater samt valg av turnusplass.

I dag fremgår det av forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell § 3-2 at det er Helsedirektoratet som godkjenner turnusplasser. Dette er delegert til de tre regionsansvarlige fylkesmennene som har ansvar for å fremskaffe og godkjenne slike plasser. Bestemmelsen foreslås videreført i ny forskrift.

Når det gjelder forslaget om pålegg til å motta turnuskandidater, er dette i dag regulert i forskrift om turnusordningen for fysioterapikandidater i kommunehelsetjenesten, jf. kommunehelsetjenesteloven § 6-1 og for spesialisthelsetjenesten i spesialisthelsetjenesteloven § 3-5.

Etter departementets vurdering er det naturlig at plikten til å motta turnuskandidater fremgår av forskriften både i forhold til kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten.

Når det gjelder forslaget om valg av turnusplass er dette i dag regulert i Rundskriv IS-11/2005. Departementets vurdering er at det bør fremgå av den nye forskriften hvem som sørger for trekning som angir rekkefølgen for valg av turnusplass. Mer utfyllende bestemmelser kan imidlertid gis av Helsedirektoratet, og det er derfor foreslått en hjemmel for direktoratet til å gi slike bestemmelser.

5.5 Kapittel 5 – Turnusstedets plikter

I dette kapitlet er det foreslått bestemmelser om turnusstedets plikter.

Turnusstedets tilretteleggings- og veiledningsplikt i forbindelse med gjennomføringen av turnustjenesten er i dag delvis regulert i forskrift om turnusordningen for fysioterapikandidater i kommunehelsetjenesten § 2 som lyder:

Krav til tjenesten

De kommuner som mottar turnuskandidater som nevnt i § 1, skal sørge for å gi disse en tjeneste som fyller kravene i forskrift av 21. desember 2000 nr. 1382 om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell kapittel 1 og 3, samt de til enhver tid gjeldende retningslinjer for tjenesten.

- og delvis i forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell § 3-3 som lyder:

Veiledning

Turnustjenesten skal utføres i samarbeid med og under faglig veiledning og overoppsyn av fysioterapeut med norsk autorisasjon.

Etter departementets vurdering bør turnusstedets plikter overfor fysioterapeutkandidater presiseres nærmere enn det som fremgår av gjeldende forskrifter. Det å ha turnuskandidat stiller ikke bare krav til at vedkommende skal ha en veileder. For at turnustjenesten skal kunne gjennomføres på en forsvarlig måte og samtidig gi tilstrekkelig læringseffekt for kandidaten, må det presiseres

plikter for turnusstedet både med hensyn til tilrettelegging, opplæring, veiledning og oppfølging av turnuskandidaten. I dette ligger bl.a. organisatoriske krav med hensyn til hvilke oppgaver turnuskandidaten skal få ta del i, grunnleggende opplæring i virksomhetens systemer og administrative forhold m.m. Etter departementets vurdering gir § 13 i forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som lege tilfredsstillende regulering av dette. I herværende forslag er derfor denne bestemmelsen lagt til grunn også for fysioterapeutkandidatene.

Når det gjelder dagens krav til at veileder skal være fysioterapeut med norsk autorisasjon, foreslås dette videreført i ny forskrift.

Det er også foreslått en bestemmelse om hva som skal skje dersom det avdekkes at turnuskandidaten ikke evner å gjennomføre den praktiske tjenesten i tråd med de krav som stilles. Dette har ikke tidligere vært regulert i forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell eller i forskrift om turnusordningen for fysioterapikandidater i kommunehelsetjenesten. For leger er dette regulert i turnusforskriften for leger. Departementets vurdering er at pliktene turnusstedet har overfor slike kandidater må fremgå av forskriften. Først skal turnusstedet forsøke å legge til rette for at turnustjenesten skal kunne la seg gjennomføre, dernest varsle Helsedirektoratet dersom det ikke lar seg gjøre. Som det fremgår av forslaget stilles det også krav om at turnuskandidaten skal varsles før en eventuell melding går til direktoratet, og turnusstedet er gitt myndighet til å ta turnuskandidaten ut av tjeneste. Det siste er en rettighet for turnusstedet som også bør fremgå av forskriften da den kan ha stor betydning for både turnusstedet og turnuskandidaten.

Turnusstedets arbeidsgiveransvar samt plikt til å motta den kandidaten som blir tildelt dem, er regulert i forskrift om turnusordningen for fysioterapikandidater i kommunehelsetjenesten for den delen av turnustjenesten som utføres i kommunehelsetjenesten, men ikke når det gjelder den delen som skal gjennomføres i spesialisthelsetjenesten. For denne delen av tjenesten fremgår den generelle plikten av spesialisthelsetjenesteloven § 3-5.

Turnusstedets ansvar for lønn, driftsutgifter og bolig i forbindelse med gjennomføringen av turnustjenesten, er forskriftregulert for den delen av tjenesten som foregår i kommunen, men ikke for den delen som skal foregå i spesialisthelsetjenesten, slik det er i forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som lege. Turnusstedets plikter i forhold til lønn m.m. er foreslått regulert i den nye forskriften om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som fysioterapeut.

5.6 Kapittel 6 – Plikter for turnuskandidaten

I dette kapitlet er turnuskandidatens plikt til å ta den plassen han/hun har valgt samt turnusstedets varsling av at kandidat ikke har møtt til tjeneste regulert.

Plikten til å ta den plassen man har valgt har ikke tidligere fremgått av verken forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell eller i forskrift om turnusordningen for fysioterapikandidater i kommunehelsetjenesten. For leger er disse forholdene regulert. Etter departementets vurdering er dette bestemmelser av en slik karakter at de bør fremgå av forskriften.

Det er foreslått at en kandidat som ikke tar den plassen som er valgt må stille bakerst i køen ved neste fordeling av turnusplasser. Forslaget er begrunnet i at det ikke skal kunne spekuleres i å trekke seg fra turnustjenesten for så å få bedre trekningsnummer ved neste fordeling av turnusplasser.

Etter forslaget § 8 kan Helsedirektoratet, når særlige grunner foreligger, samtykke til at den praktiske tjenesten utsettes. De kandidatene som får innvilget slikt samtykke, er ikke omfattet av forslaget om at kandidater som ikke tar den plassen de har valgt må stille bakerst i køen ved neste fordeling av turnusplasser.

5.7 Kapittel 7 - Øvrige bestemmelser

I dette kapitlet er det foreslått en bestemmelse som gir Helsedirektoratet hjemmel til å gi nærmere retningslinjer for gjennomføring og utfylling av forskriften. Også tidligere har det vært hjemmel til å kunne gi nærmere retningslinjer. Det er i dag ikke forskriftsregulert at det skal være klageadgang på vedtak. I forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som lege har dette imidlertid vært regulert, og departementet har som det fremgår foreslått en slik bestemmelse også i den herværende forskriften.

Videre er det i kapittel 7 gitt bestemmelser om klageadgang på vedtak truffet i henhold til loven samt bestemmelser om ikrafttredelse og endringer i andre forskrifter.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget til ny forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som fysioterapeut antas ikke å ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning. Forslagene innebærer stort sett videreføring av gjeldende rett og/eller praksis på området, og pålegger ikke nye plikter eller gir rettigheter verken for kommunene, spesialisthelsetjenesten eller turnuskandidatene. Heller ikke det administrative arbeidet med å implementere det nye regelverket antas å legge beslag på ressurser av betydning.

7 Merknader til de enkelte bestemmelsene

Det vil i tillegg til merknadene som fremgår av det følgende bli foretatt nødvendige endringer i Rundskriv IS-11/2005 eller bli gitt nytt rundskriv etter at ny forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for fysioterapeuter er vedtatt. Rundskrivet vil på samme måte som i dag omhandle mye nyttig informasjon til utfylling av forskriftsteksten.

Til § 1. *Formål:*

I Rundskriv IS-11/2005 er supervisjon beskrevet som: overoppsyn med kandidatens ferdigheter og fagutøvelse i forhold til de konkrete arbeidsoppgavene. Supervisjon skal ivaretas av veileder, eventuelt en annen fysioterapeut i dennes sted, som oppholder seg i rimelig nærhet i eller ved tjenestestedet. Når kandidaten utfører fysioterapivirksomhet i pasientens hjem eller går vakter på kvelds- og

nattetid eller i helger, er overoppsyn å forstå slik at det må finnes mulighet for konsultasjon, eventuelt tilkalling av veileder eller stedfortreder for veileder.

Til § 4. *Krav om lisens:*

Helsedirektoratet kan delegere myndighet til Statens autorisasjonskontor for helsepersonell.

Til § 5. *Turnustjenestens innhold:*

Helsedirektoratet kan delegere myndighet etter tredje ledd til Statens autorisasjonskontor for helsepersonell.

Til § 6. *Godkjenning av turnusplass før tiltredelse:*

Helsedirektoratet kan delegere myndighet til den enkelte fylkesmann.

Til § 8: *Utsettelse av praktisk tjeneste:*

Helsedirektoratet kan delegere myndighet etter første og andre ledd til regionsansvarlig fylkesmann.

Til § 9: *Særplass:*

Helsedirektoratet kan delegere myndighet etter første ledd til regionansvarlig fylkesmann.

Etter andre ledd bokstav b) er vilkåret for å få særplass dersom ektefelle/samboer avtjener militær førstegangstjeneste eller siviltjeneste begrunnet i at begge foreldrene i slike tilfeller avtjener en type plikttjeneste for samfunnet. Belastningen ved at ingen av foreldrene kan bo på hjemstedet vil derfor bli ekstra stor i slike tilfeller, og særplass kan tildeles.

Vilkåret i samme ledds bokstav d) om andre særlige grunner rommer også det tidligere vilkåret om medisinske grunner slik det fremgikk av retningslinjer.

Til § 10: *Fremskaffing og godkjenning av turnusplasser:*

Helsedirektoratet kan delegere myndighet til regionansvarlig fylkesmann.

Til § 11: *Pålegg om mottak av turnuskandidater:*

Helsedirektoratet kan delegere myndighet etter første ledd til Statens autorisasjonskontor for helsepersonell.

Til § 14: *Manglende evne til gjennomføring:*

Helsedirektoratet kan delegere myndighet etter første ledd til den enkelte fylkesmann.

Til § 18: *Tjeneste på godkjent og valgt turnusplass:*

Helsedirektoratet kan delegere myndighet etter andre ledd til regionsansvarlig fylkesmann.

Forslag til ny forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som fysioterapeut

Kapittel 1 Generelle bestemmelser

§ 1. Formål

Formålet med turnustjenesten er at turnuskandidaten gjennom arbeid som fysioterapeut under veiledning, opplæring og supervisjon skal få nødvendig erfaring og tilegne seg ferdigheter for selvstendig å kunne utføre faglig forsvarlig virksomhet som fysioterapeut.

§ 2. Forskriftens virkeområde

Forskriften gjelder for

- fysioterapeutkandidater som må gjennomføre turnustjeneste som vilkår for å få autorisasjon som fysioterapeut i Norge
- personer som har utenlandsk autorisasjon som fysioterapeut, og som helt eller delvis må gjennomføre turnustjeneste i Norge for å få autorisasjon som fysioterapeut i Norge
- turnusstedet der turnustjenesten allerede blir eller skal utføres, herunder for fysioterapeut som er veileder og fysioterapeut som er ansvarlig for tjenesten

§ 3. Definisjoner

I denne forskriften menes med:

a: *Turnussted:* virksomhet i spesialisthelsetjenesten eller kommunen der turnustjenesten allerede blir eller skal utføres

- b: *Turnusplass:* tidsbegrenset stilling som allerede er eller skal bli godkjent av Helsedirektoratet
- c: *Turnuskandidatstilling:* stilling som skal eller allerede innehas av turnuskandidat
- d: *Turnuskandidat:* fysioterapeutkandidat som har påbegynt turnustjeneste og som har lisens til å utføre slik tjeneste

§ 4. Krav om lisens

Fysioterapeutkandidat som skal utføre turnustjeneste må ha lisens utstedt av Helsedirektoratet eller den det bemyndiger før tjenesten påbegynnes.

Kapittel 2 Krav til turnustjenesten mv.

§ 5. Turnustjenestens innhold

Følgende turnustjeneste i Norge må være tilfredsstillende utført for å få autorisasjon som fysioterapeut:

- a) 6 måneders tjeneste i spesialisthelsetjenesten og
- b) 6 måneders tjeneste i kommunehelsetjenesten.

Tjenesteperioder på under 2 måneder eller tjeneste fordelt på flere enn 3 tjenester godkjennes som hovedregel ikke.

Helsedirektoratet eller den det bemyndiger kan gjøre unntak fra første ledd bokstav a) for tjeneste som skal utføres i utlandet.

§ 6. Godkjenning av turnusplass før tiltredelse

Før tjenesten tiltres må turnusplassen være godkjent av Helsedirektoratet eller den det bemyndiger.

Kapittel 3 Gjennomføring av turnustjeneste, utsettelse og særplass

§ 7. Gjennomføring av turnustjeneste

Tjenesten skal som hovedregel utføres i direkte tilknytning til bestått avsluttende eksamen ved norsk høyskole med fysioterapeututdanning.

§ 8. Utsettelse av turnustjeneste

Helsedirektoratet eller den det bemyndiger kan etter søknad samtykke i utsettelse når det foreligger særlige grunner.

Søknad om utsettelse sendes Helsedirektoratet eller den det bemyndiger så snart utsettelsesgrunnen foreligger. Dersom utsettelse innvilges, må studenten/kandidaten selv melde seg til ny tjeneste i henhold til retningslinjer gitt av Helsedirektoratet.

Eventuell annen tjeneste i utsettelsestiden godkjennes verken helt eller delvis som turnustjeneste.

§ 9. Særplass

Student/kandidat kan søke Helsedirektoratet eller den det bemyndiger om å få utføre praktisk tjeneste på et bestemt sted (særplass). Søknad om særplass skal som hovedregel fremsettes innen fastsatt frist før den praktiske tjenesten påbegynnes. Det kan også søkes om særplass etter at den praktiske tjenesten er påbegynt. Helsedirektoratet gir nærmere retningslinjer for søknad om særplass.

Særplass kan tildeles dersom vedkommende:

- a) er enslig forsørger til barn under 12 år,
- b) har barn under 12 år og ønsker å utføre praktisk tjeneste på samme sted eller i rimelig nærhet av ektefelle/samboer som avtjener militær førstegangstjeneste eller siviltjeneste,
- c) er samisktalende og ønsker å utføre den praktiske tjenesten i områder med samisktalende befolkning eller
- d) oppgir andre særlige grunner som etter en helhetsvurdering tilsier at vedkommende bør få utføre turnustjenesten på et bestemt sted.

Kapittel 4 Godkjenning og valg av turnusplasser m.m.

§ 10. Fremskaffing og godkjenning av turnusplasser

Helsedirektoratet eller den det bemyndiger, fremskaffer og godkjenner hvert år et tilstrekkelig antall turnusplasser i kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten.

§ 11. Pålegg om mottak av turnuskandidater

Helsedirektoratet eller den det bemyndiger kan om nødvendig pålegge det enkelte regionale helseforetak og den enkelte kommune å motta turnuskandidater til tjeneste, jf. spesialisthelsetjenesteloven § 3-5 og kommunehelsetjenesteloven § 6-1.

Pålegg om å motta turnuskandidat skal så langt som mulig gis i god tid før turnuskandidaten(e) skal mottas. Turnusstedet skal få anledning til å uttale seg før slikt pålegg gis.

§ 12. Valg av turnusplass

Høyskolen ved turnuskomiteen sørger for trekning som angir rekkefølgen for valg av turnusplasser.

Helsedirektoratet gir nærmere retningslinjer om valg av turnusplass.

Kapittel 5 Turnusstedets plikter

§ 13. Turnusstedets plikter

Den praktiske tjenesten skal tilrettelegges på forsvarlig måte i henhold til retningslinjer fastsatt av Helsedirektoratet, herunder at tjenesten kan gjennomføres på anvist turnusplass.

Turnusstedet skal sørge for at turnuskandidaten kan utføre tjenesten i tråd med gjeldende regelverk, herunder:

- a) gi nødvendig opplæring, veiledning og supervisjon
- b) oppnevne fysioterapeut med norsk autorisasjon som personlig veileder for turnuskandidaten og
- c) påse at turnuskandidaten gis evaluering underveis og ved slutten av hver turnusperiode som en del av grunnlaget for attestasjon i forbindelse med godkjenning av den praktiske tjenesten.

Turnusstedet skal etter endt praktisk tjeneste både i kommunehelsetjenesten og i spesialisthelsetjenesten sørge for at det gis en attest fra veileder og den fysioterapeuten som er ansvarlig for tjenesten. Av attesten skal det fremgå om den praktiske tjenesten er fullført tilfredsstillende. Attesten skal inneholde en anbefaling av om den praktiske tjenesten bør godkjennes.

§ 14. Manglende evne til gjennomføring

Hvis det avdekkes at turnuskandidaten ikke klarer å gjennomføre den praktiske tjenesten i tråd med gjeldende regelverk, skal turnusstedet ut fra situasjonen i det enkelte tilfellet forsøke å hjelpe turnuskandidaten til rette. Hvis dette ikke fører frem skal turnusstedet, etter å ha varslet turnuskandidaten, gi en begrunnet melding til Helsedirektoratet eller den det bemyndiger.

Om nødvendig kan turnusstedet ta turnuskandidaten ut av tjenesten.

§ 15. Arbeidsgiveransvar og plikt til å motta turnuskandidat

Turnuskandidaten er arbeidstaker og arbeidsgiveransvaret påhviler turnusstedet.

Turnusstedet har plikt til å motta den turnuskandidaten som blir tildelt.

§ 16. Lønns- og driftsutgifter

Lønns- og driftsutgifter i forbindelse med gjennomføringen av turnustjenesten skal dekkes av turnusstedet.

§ 17. Bolig

Turnusstedet skal skaffe turnuskandidaten bolig til vanlig leie.

Kapittel 6 Plikter for turnuskandidaten

§ 18. Tjeneste på godkjent og valgt turnusplass

Kandidaten har plikt til å ta den plassen han/hun har valgt. Dersom kandidaten ikke tar den plassen som er valgt, stiller kandidaten til sist ved valg av turnusplass ved neste fordeling.

Dersom kandidaten ikke møter til praktisk tjeneste, skal turnusstedet uten opphold varsle Helsedirektoratet eller den det bemyndiger.

Kapittel 7 Øvrige bestemmelser

§ 19. Retningslinjer

Helsedirektoratet kan gi nærmere retningslinjer for utfylling og gjennomføring av denne forskriften.

§ 20. Klageadgang

Vedtak truffet i henhold til forskriften her kan påklages i samsvar med forvaltningslovens bestemmelser.

§ 21. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra det tidspunkt departementet bestemmer.

§ 22. Endringer i andre forskrifter

I

I forskrift 21. desember 2000 nr. 1382 om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell gjøres følgende endringer:

Kapittel 3 oppheves.

II

Forskrift 24. juni 1983 nr. 1229 om turnusordningen for fysioterapikandidater i kommunehelsetjenesten oppheves.

III

I forskrift 21. desember 2000 nr. 1382 om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for helsepersonell gjøres følgende endringer:

Kapittel 4 oppheves.

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for å få autorisasjon som ortopediingeniør og kiropraktor.